Nordiska rådet

Rek. 4/2019/välfärd D 2019

Tidigare nummer	A 1790/välfärd
Behandlas i	Utskottet för välfärd i Norden

Utskottet för välfärd i Nordens betänkande över

Fortsatt nordiskt lagstiftningssamarbete (Rek. 4/2019)

Förslag

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att

> Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att förslaget om förstärkt nordiskt civilrättsligt samarbete vad angår Rekommendation 4/2019 för rådets del är *slutbehandlad*

Bakgrund

Rekommendationen har följande formulering:

> Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
>
> > *att* införa de civilrättsliga förslagen från Inge Lorange Backers rapport *Styrket nordisk lovsamarbeid. Muligheter och utfordringer* i det nordiska samarbetet

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Bakgrund

Inom ramen för den andra fasen av reformarbetet Nytt Norden beslutade de nordiska samarbetsministrarna den 6 september 2016 att det skulle genomföras en avgränsad bedömning av möjligheten för det framtida nordiska lagstiftningssamarbetet i syfte att utveckla nordiskt samarbete och stärka nordisk integration.

Denna bedömning genomfördes av professor emeritus Inge Lorange Backer som presenterade rapporten Styrket nordisk lovsamarbeid - muligheter och utfordringer för de nordiska samarbetsministrarna den 8 februari 2018. I rapporten lämnar utredaren 13 prioriterade förslag till åtgärder för att stärka det nordiska lagstiftningssamarbetet.

I bilaga 2 till rapporten identifierar utredaren ett antal sakområden där lagstiftningssamarbete är möjligt och lämnar några ytterligare förslag till lagstiftningssamarbete.

Detta meddelande innehåller ministerrådets bedömning gällande de förslag och de möjliga samarbetsområden som omnämns i rapporten med bilaga 2 och som berör

det civilrättsliga området. Meddelandet omfattar därmed sakområdena bolagsrätt, familj och arv, avtalsrätt och immaterialrätt.

Avslutningsvis redogörs även för de generella åtgärder ministerrådet har vidtagit för att stärka det nordiska lagstiftningssamarbetet.

Bolagsrätt

I bilaga 2, p. 2 nämns att aktiebolagslagstiftningen är ett närliggande område för nordiskt lagstiftningssamarbete eftersom det tidigare har förekommit lagstiftningssamarbete på detta område. Enligt förslag nr 7 i kapitel 13 bör det utarbetas ett förslag till samnordisk aktiebolagslagstiftning baserad på dagens regler.

Det finns ett pågående nära samarbete mellan de nordiska länderna på bolagsrättsområdet, bl.a. inom EU/EES-samarbetet. Nordiska ministerrådet anser att detta samarbete är värdefullt och att det bör utvecklas ytterligare. Ett konkret exempel på ett praktiskt samarbete mellan länderna som berör aktiebolagsrätten är Nordic Smart Government 3.0 som lanserades av de nordiska näringsministrarna den 15 maj 2018. Projektet berör inrapportering av företagsdata i realtid till de nordiska ländernas myndigheter över de nordiska landsgränserna och som bl.a. föranleder nordisk standardisering av data som berör bolagslagstiftningen.

Därutöver bedömer Nordiska ministerrådet att det arbete som skulle krävas för att ta fram ett förslag till en gemensam nordisk aktiebolagslag skulle kräva resurser som inte står i proportion till de positiva effekter en sådan lag skulle medföra för bolagen. Nordiska ministerrådet har därför i nuläget inte för avsikt att initiera ett samarbete med syfte att utarbeta ett förslag till en gemensam nordisk aktiebolagslag.

Familj och arv

I bilaga 2, p. 13 anförs att det är negativt för familjers mobilitet i Norden att det föreligger väsentliga och onödiga skillnader mellan ländernas regelverk, i synnerhet när det gäller familjelagstiftningen. Det anges också att konsekvenserna av assisterad befruktning, surrogatmödraskap och ändring av juridiskt kön, särskilt när det gäller föräldraskap, bör vara föremål för gemensamma nordiska överväganden. Enligt förslag nr 8 i kapitel 13 saknas i de flesta länder lagstiftning om sambors ekonomiska förhållanden varför det vore naturligt att utreda förslag till samnordisk lagstiftning på detta område, bl.a. med en studie från 2014 som underlag.

Nordiska ministerrådet har överlämnat förslaget gällande samnordisk lagstiftning om sambors ekonomiska förhållanden till en särskild familjerättsgrupp med ämbetsmän från de nordiska länderna för att närmare diskutera denna fråga. En rapport från dessa diskussioner kommer att lämnas till de nordiska justitieministrarna.

Nordiska ministerrådet konstaterar också att den familjerättsgrupp som nämns ovan är ett forum där familjerättsliga frågor inklusive konsekvenser av medmoderskap och surrogatmödraskap diskuteras bl.a. med syfte att utbyta kunskaper och erfarenheter

och att identifiera skillnader mellan de nordiska ländernas nationella lagstiftning som kan påverka mobiliteten för familjer i Norden.

Avtalsrätt
Avtalslagarna i de nordiska länderna togs fram inom ramen för nordiskt lagstiftningssamarbete för omkring 100 år sedan och är sedan dess i stort sett oförändrade. I bilaga 2, p. 1 konstaterar utredaren att avtalslagarna inte direkt omfattar nya former för att ingå avtal eller standardkontrakt, och att det råder delade meningar bland jurister om behovet av att revidera de nordiska avtalslagarna.

I sina diskussioner om denna del av rapporten har Nordiska ministerrådet konstaterat att de nordiska avtalslagarnas styrka består i enkla och flexibla regler som på ett tillfredställande sätt även reglerar nya former för ingående av avtal. Nordiska ministerrådet bedömer att en revision av ländernas avtalslagar kan riskera att medföra onödigt komplexa regelverk och har därför i nuläget inte för avsikt att initiera ett samarbete med syfte att reformera de nordiska avtalslagarna.

Immaterialrätt
Det framgår av bilaga 2, p. 4 att den nordiska lagstiftningen på det immaterialrättsliga området som tidigare varit enhetlig har förlorat sin samnordiska karaktär. Det anförs i rapporten att en samnordisk lagstiftning på detta område kan underlätta arbetet med implementering av EU-lagstiftning i länderna och det anges hur samnordisk lagstiftning om upphovsrätt kan bidra till det nordiska samarbetet.

Nordiska ministerrådet kan konstatera att det är viktigt att upprätthålla ett utbyte av kunskap och erfarenheter inom det immaterialrättsliga området, och att bedriva samarbete där det är möjligt. Eventuella initiativ för att skapa ett närmare lagstiftningssamarbete måste dock först identifieras närmare och det är även nödvändigt att undersöka om relevanta intressenter stödjer ett sådant samarbete.

Avslutande kommentarer
Av denna redogörelse framgår att Nordiska ministerrådet har övervägt de förslag och områden som ingår i rapporten Styrket nordisk lovsamarbeid - muligheter och utfordringer och bedömt nyttan och ändamålsenligheten i att stärka samarbetet på det sätt som föreslås eller inom de områden som anges.

Med anledning av rapporten har Nordiska ministerrådet även beslutat om generella åtgärder med syfte att motverka nya gränshinder och att främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna inom lagstiftningsområdet.

Den 6 september 2018 rekommenderade de nordiska samarbetsministrarna ministerrådets sektorer att minst en gång per år utväxla information om nationella lagstiftningsinitiativ och frågor gällande EU-lagstiftning, och att vara uppmärksamma på och arbeta för att förhindra att ny lagstiftning eller implementering av EU-lagstiftning skapar gränshinder i Norden. Samarbetsministrarna rekommenderade även länderna att förplikta sig till att säkerställa att nationella riktlinjer för att utarbeta lagstiftning innehåller bestämmelser om att lagförslag ska ta hänsyn till förhål-

landen i de övriga nordiska länderna när det är praktiskt möjligt och relevant, bland annat för att förebygga gränshinder.

Därtill pågår för närvarande en diskussion mellan de nordiska samarbetsministrarna om hur det nordiska samarbetet om implementering av EU/EES-rättsakter i nationell lagstiftning kan stärkas.

Dessa åtgärder bedöms skapa viktiga förutsättningar för att stärka det nordiska lagstiftningssamarbetet i alla sektorer inom Nordiska ministerrådet och därmed bidra till att utveckla nordiskt samarbete och stärka nordisk integration.

Nordiska ministerrådet bedömer med denna bakgrund att rekommendationen är delvis uppfylld.

Utskottets synpunkter
Utskottet för välfärd i Norden ser positivt på att Nordiska ministerrådet har noga övervägt de förslag och områden som ingår i rapporten Styrket nordisk lovsamarbeid – Muligheter og utfordringer.

Det är positivt att Nordiska ministerrådet har beslutat om generella åtgärder med syfte att motverka nya gränshinder och att främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna inom lagstiftningsområdet.

Samarbetsministrarnas rekommendation till länderna att förplikta sig att säkerställa att nationella riktlinjer för att utarbeta lagstiftning ska innehålla bestämmelser om att lagförslag ska ta hänsyn till förhållanden i de övriga nordiska länderna när det är praktiskt möjligt och relevant. Detta kan leda till att gränshinder förebyggs.

Nordiska rådet konstaterar att rekommendationen är delvis uppfylld.

Stockholm, den 29 oktober 2019

Bente Stein Mathisen (H)
Eva Lindh (S)
Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)
Heli Järvinen (gröna)
Høgni Hoydal (T)
Ilmari Nurminen (sd)
Ina Strøjer-Schmidt (SF)
Jaspur Langgaard (sb)
Kaisa Juuso (saf)

Kasper Roug (S)
Maria Stockhaus (M)
Nils Sjøberg (RV)
Nina Sandberg (A)
Outi Alanko-Kahiluoto (gröna)
Paula Bieler (SD)
Per-Arne Håkansson (SD)
Pål Jonson (M)
Solveig Horne (FrP)

Bente Stein Mathisen (H)
Eva Lindh (S)
Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)
Heli Järvinen (gröna)
Høgni Hoydal (T)
Ilmari Nurminen (sd)
Ina Strøjer-Schmidt (SF)
Jaspur Langgaard (sb)
Kaisa Juuso (saf)

Kasper Roug (S)
Maria Stockhaus (M)
Nils Sjøberg (RV)
Nina Sandberg (A)
Outi Alanko-Kahiluoto (gröna)
Paula Bieler (SD)
Per-Arne Håkansson (SD)
Pål Jonson (M)
Solveig Horne (FrP)